

DOKUMENTY MIĘDZYNARODOWE

1. *Dyrektywa nr 2004/18/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 roku w sprawie koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi*, Dz.Urz. UE L 134 z 30 kwietnia 2004 r.,
2. *Europejska karta języków regionalnych lub mniejszościowych*, Dz.U. z 2009 r. Nr 137, poz. 1121,
3. *Europejska Karta Samorządu Terytorialnego*, Dz.U. z 1994 r. Nr 124, poz. 607,
4. *Europejska Karta Społeczna*, Dz.U. z 1999 r. Nr 8, poz. 67,
5. *Znowelizowana europejska karta uczestnictwa młodych ludzi w życiu lokalnym i regionalnym*, uchwalona przez Kongres Europejskich Władz Lokalnych i Regionalnych (10 sesja - 21 maja 2003 - Aneks do Rekomendacji 128),
6. *Europejska Konwencja Krajobrazowa*, Dz.U. z 2006 r. Nr 14, poz. 98,
7. *Europejska konwencja ramowa o współpracy transgranicznej między wspólnotami i władzami terytorialnymi*, Dz.U. 1993 r. Nr 61, poz. 287,
8. *Karta Narodów Zjednoczonych*, Dz.U. z 1947 r. Nr 23, poz. 90,
9. *Komunikat XXIII posiedzenia Polsko-Niemieckiej Komisji Międzynarodowej ds. Współpracy Regionalnej i Przygranicznej*, Erfurt dnia 18 września 2012 r., tryb dostępu: www.msw.gov.pl
10. *Konwencja o uczestnictwie obcokrajowców w życiu publicznym na szczeblu lokalnym*, Strasburg 5 lutego 1992 r., ETS nr 144,
11. *Konwencja o misjach specjalnych*, Dz.U. z 1985 r. Nr 48, poz. 245,
12. *Konwencja wiedeńska o stosunkach dyplomatycznych*, Dz.U. z 1965 r. Nr 37, poz. 232,
13. *Nota dyplomatyczna z dnia 17 czerwca 1991 r. powołująca Polsko - Niemiecką Komisję Międzyrządową ds. Współpracy Regionalnej i Przygranicznej*, zasoby Ministerstwa Spraw Wewnętrznych,
14. *Opinia Komitetu Regionów w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego europejskie ugrupowanie współpracy transgranicznej (EUWT)*, Dz. Urz. UE C 71 z 22 marca 2005 r.,

15. *Porozumienie między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Federalnej Niemiec o utworzeniu Polsko-Niemieckiego Centrum Współpracy Służb Granicznych, Policyjnych i Celnych, zawarte dnia 17 lutego 2011 r., Dz.U. z 2012 r., poz. 1252,*
16. *Porozumienie między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Ukrainy o współpracy międzyregionalnej sporządzone w Kijowie 24 maja 1993 r., zasoby Ministerstwa Spraw Wewnętrznych,*
17. *Porozumienie między rządem Rzeczypospolitej Polskiej i Republiki Słowackiej o współpracy transgranicznej z dnia 18 sierpnia 1994 r., zasoby Ministerstwa Spraw Wewnętrznych,*
18. *Porozumienie o współpracy pomiędzy Miastem Grodno (Białoruś) i Miastem Białystok (Polska) na lata 2000-2003, zasoby Urzędu Miasta Białegostoku,*
19. *Protokół z X posiedzenia Polsko-Ukraińskiej Międzyrządowej Rady Koordynacyjnej ds. Współpracy Międzyregionalnej, zasoby Ministerstwa Spraw Wewnętrznych,*
20. *Protokół z XVIII posiedzenia Polsko - Słowackiej Komisji Międzyrządowej ds. Współpracy Transgranicznej, zasoby Ministerstwa Spraw Wewnętrznych,*
21. *Recommendation 76 (1955) adopted by Parliamentary Assembly Council of Europe (09.06.1955), <http://assembly.coe.int>,*
22. *Regulamin Polsko-Niemieckiej Komisji Międzyrządowej ds. Współpracy Regionalnej i Przygranicznej z dnia 22 kwietnia 1991 r., zasoby Ministerstwa Spraw Wewnętrznych,*
23. *Regulamin wewnętrzny Komitetu Regionów, Dz. Urz. UE L 6/14 z 9 stycznia 2010 r.,*
24. *Resolution (55) 16 adopted by the Ministers' Deputies (10.10.1955), <https://wcd.coe.int>,*
25. *Resolution (75) 4E, adopted by the Ministers' Deputies (19.02.1975), <https://wcd.coe.int>,*
26. *Rozporządzenie (WE) nr 1082/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT), Dz. Urz. UE L 210/19 z 31 lipca 2006 r.,*
27. *Rozporządzenie (WE) nr 1638/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 2006 r. określające przepisy ogólne w sprawie ustanowienia Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa, Dz. Urz. UE L 310 z 9 listopada 2006 r.,*
28. *Rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999, Dz. Urz. UE L 210 z 31 lipca 2006 r.,*

29. *Statut Polsko-Słowackiej Komisji Międzyrządowej ds. Współpracy Transgranicznej* (Uchwała Nr 118/96 Rady Ministrów z dnia 21 października 1996 r.), zasoby Ministerstwa Spraw Wewnętrznych,
30. *Statut Polsko-Ukraińskiej Międzyrządowej Rady Koordynacyjnej ds. Współpracy Międzyregionalnej sporządzony w Zamościu w dniu 26 stycznia 1996 r.*, zasoby Ministerstwa Spraw Wewnętrznych,
31. *Statutory Resolution (2000) 1, adopted by the Committee of Ministers* (15.03.2000), <https://wcd.coe.int>,
32. *Statutory Resolution CM/Res (2007) 6, adopted by the Committee of Ministers* (02.05.2007), <https://wcd.coe.int>,
33. *Statutory Resolution CM/Res (2011)2, adopted by the Committee of Ministers* (19.01.2011); <https://wcd.coe.int>,
34. *Statutory Resolution (94) 3, relating to the setting up of the Congress of Local and Regional Authorities of Europe, adopted by the Committee of Ministers* (14.01.1994) <http://conventions.coe.int/Treaty/EN/Treaties/Html/Resol9403.htm>,
35. *Traktat między Rzeczpospolitą Polską i Republiką Białoruś o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy, podpisany 23 czerwca 1992 r.*, Dz.U. z 1993 r. Nr 118, poz. 527,
36. *Traktat między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy*, Dz.U. z 1992 r. Nr 14, poz. 56,
37. *Traktat między Rzeczpospolitą Polską a Ukrainą o dobrym sąsiedztwie, przyjaznych stosunkach i współpracy*, Dz.U. z 1993 r. Nr 125, poz. 573,
38. *Traktat z Lizbony zmieniający Traktat o Unii Europejskiej i Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską*, Dz. Urz. UE C 306 z 17 grudnia 2007 r.,
39. *Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Słowackiej o budowie nowego połączenia drogowego i mostu granicznego przez rzekę Poprad w rejonie miejscowości Piwniczna i Mniszek nad Popradem podpisana w Ostrawie dnia 23 listopada 2004 r.*, M.P. z 2006 r. Nr 11, poz. 144,
40. *Umowa o współpracy pomiędzy Miastem Białystok a Miastem Grodno z dnia 16 grudnia 2009 r.*, zasoby Urzędu Miejskiego w Białegostoku,
41. *Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2006/962/WE z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie*, Dz. Urz. L 394 z 30 grudnia 2006 r.,
42. *Zasady wdrażania programu określone są w Rozporządzeniu Komisji (WE) nr 951/2007 z dnia 9 sierpnia 2007 r. ustanawiającym zasady wdrażania programów współpracy transgranicznej EISP*, Dz. Urz. UE L 210 z 10 sierpnia 2007 r.

DOKUMENTY POLSKIE

1. *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.*, Dz.U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483,
2. *Obwieszczenie Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 22 sierpnia 2006 o sprostowaniu błędu*, Dz.U. z 2006 r. Nr 157, poz. 1107,
3. *Oświadczenie Rządowe z dnia 1 kwietnia 1993 r. w sprawie ratyfikacji przez Rzeczpospolitą Polską Europejskiej konwencji ramowej o współpracy transgranicznej między wspólnotami i władzami terytorialnymi*, Dz.U. z 1993 r. Nr 61, poz. 288,
4. *Priorytety Współpracy Zagranicznej Województwa Podlaskiego*, załącznik Nr 1 do Uchwały nr XXXVII/480/06 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 10 kwietnia 2006 r., zasoby Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego,
5. *Protokół o współpracy z dnia 16.07.2009 r.*, zasoby Starostwa Powiatowego w Białymstoku,
6. *Protokół w sprawie podjęcia współpracy z dnia 16.12.2009 r.*, zasoby Starostwa Powiatowego w Białymstoku,
7. *Regulamin Organizacyjny Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego*, załącznik do uchwały NR 53 /647/2011 Zarządu Województwa Podlaskiego, z dnia 13 września 2011 r.,
8. *Rocznik Demograficzny 2012*, tryb dostępu: www.stat.gov.pl,
9. *Rozporządzenie Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 17 czerwca 2009 roku w sprawie sposobu prowadzenia Rejestru Europejskich Ugrupowań Współpracy Terytorialnej*, Dz.U. z 2009 r. Nr 1005, poz. 875,
10. *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia 1998 r. w sprawie utworzenia powiatów*, Dz.U. z 1998 r. Nr 103, poz. 652,
11. *Stanowisko Konwentu Marszałków Województw RP z dnia 17 kwietnia 2012 r. w sprawie współdziałania administracji rządowej oraz województw w zakresie inicjatyw współpracy międzynarodowej*, zasoby Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego,
12. *Strategia Rozwoju Powiatu Białostockiego na lata 2011 – 2020*, tryb dostępu: <http://www.powiatbialostocki.pl>,
13. *Strategia Zrównoważonego rozwoju Polski do roku 2025*, Ministerstwo Środowiska, Warszawa 1999,

14. *Uchwała Nr XLV/557/09 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 7 września 2009 r. w sprawie podjęcia współpracy z miastem Grodno (Republika Białoruś)*, zasoby Urzędu Miasta Białegostoku,
15. *Uchwała Nr XLVIII/389/02 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 26 lutego 2002 r. w sprawie przystąpienia Województwa Podlaskiego do międzynarodowej organizacji CPMR*, zasoby Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego,
16. *Uchwała nr XXII/241/04 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 15 listopada 2004 roku w sprawie inicjatywy powołania biura regionalnego Województwa Podlaskiego w Brukseli*, zasoby Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego,
17. *Uchwała nr XXXII/374/09 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 21 września 2009 w sprawie powierzenia zadań z zakresu prowadzenia wspólnego przedstawicielstwa województw: lubelskiego, podkarpackiego, podlaskiego, świętokrzyskiego, warmińsko-mazurskiego pod nazwą Dom Polski Wschodniej w Brukseli*, zasoby Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego,
18. *Uchwała Rady Powiatu nr XLI/377/10*, tryb dostępu: <http://bip.st.bialystok.wrotapodlasia.pl>,
19. *Uchwała Rady Powiatu nr XV/122/2004*, tryb dostępu: http://bip.st.bialystok.wrotapodlasia.pl/Rada_Pow/Rp_ProgDzia/94895c57f13aa99/?pid=P_Miedzynar,
20. *Uchwała Rady Powiatu nr XX/195/08*, tryb dostępu: <http://bip.st.bialystok.wrotapodlasia.pl>,
21. *Uchwały Rady Powiatu nr XV/123/2004, XV/124/2004, XV/125/2004*, tryb dostępu: http://bip.st.bialystok.wrotapodlasia.pl/Rada_Pow/Rp_ProgDzia/94895c57f13aa99/?pid=P_Miedzynar,
22. *Ustawa o samorządzie województwa z dnia 5 czerwca 1998 r.*, Dz.U. z 1998, Nr 91, poz. 576,
23. *Ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r.*, Dz.U. z 2001 r. Nr 62, poz. 627 z późn. zm.,
24. *Ustawa z 15 września 2000 roku o zasadach przystępowania jednostek samorządu do międzynarodowych zrzeszeń społeczności lokalnych i regionalnych*, Dz.U. z 2000 r. Nr 91, poz. 1009 z późn. zm.,
25. *Ustawa z dnia 13 października 1998 r. Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną*, Dz.U. z 1998 r. Nr 133, poz. 872 z późn. zm.,
26. *Ustawa z dnia 28 lipca 1998 r., o wprowadzeniu zasadniczego trójstopniowego podziału terytorialnego państwa*, Dz.U. z 1998 r. Nr 96, poz. 603,
27. *Ustawa z dnia 4 września 1997 roku o działach administracji rządowej*, Dz.U. z 2007 r. Nr 65, poz. 437, z późn. zm.,

Wykaz bibliograficzny

---

28. *Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym*, Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592 z późn. zm.,
29. *Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r., o samorządzie województwa*, Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz.1590,
30. *Ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach*, Dz.U. z 1989 r. Nr 20, poz. 104 z późn. zm.,
31. *Ustawa z dnia 7 listopada 2008 roku o europejskim ugrupowaniu współpracy terytorialnej*, Dz.U. z 2008 r. Nr 218, poz. 1390,
32. *Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym*, Dz.U. z 1990 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.,
33. *Ustawa z dnia 8 marca 1990 r., o samorządzie terytorialnym*, Dz.U. 1990, Nr 16, poz. 95, z późn. zm.,
34. *Wojewódzka Strategia Polityki Społecznej na lata 2010-2018*, Białystok 2010,
35. *Wytyczne w zakresie wdrażania projektów innowacyjnych i współpracy ponadnarodowej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki*, Warszawa 2012.

LITERATURA

1. Antonowicz L., *Zagadnienie podmiotowości prawa międzynarodowego*, „Annales UMCS” 1998, Vol. XLV
2. Benoit-Rohmer F., H. Klebes, *Prawo Rady Europy. W stronę ogólnoeuropejskiej przestrzeni prawnej*, Warszawa 2006
3. Besso M., *Zdolność prowadzenia dialogu i działań międzynarodowych przez władze lokalne i regionalne*, [w:] *Regiony, Gminy Europy*, „Biuletyn Informacyjny Komitetu Regionów” nr 75, grudzień 2011/styczeń 2012
4. Bianchi A., *The Fight for Inclusion: Non-State Actors and International Law*, in: *From Bilateralism to Community Interest: Essays in Honour of Bruno Simma*, ed by U. Fastenrath and others, Oxford University Press, Oxford – New York 2012
5. Bogdandy A. von, M. Jacob, *The Judge as Law-Maker: Thoughts on BronoSimma’s Declaration in the Kosovo Opinion*, in: *From Bilateralism to Community Interest: Essays in Honour of Bruno Simma*, ed by U. Fastenrath and others, New York 2012
6. Czarnow S., *Pojęcie współpracy transgranicznej*, Samorząd Terytorialny 1999, Nr 1–2
7. Cziomer E., L.W. Zyblikiewicz, *Zarys współczesnych stosunków międzynarodowych*, Warszawa – Kraków 2002
8. Czubik P., *Niepodległość Kosowa – niebezpieczeństwo dla Zjednoczonej Europy? Krótki zarys problemu*, [w:] *Balkany u progu zjednoczonej Europy*, pod red. tegoż, Kraków 2008
9. *Diagnoza społeczna 2003. Warunki życia i jakości życia Polaków*, pod red. J. Czapińskiego, T. Panka, Warszawa 2003
10. Dobrzańska B., M. Sitek, *Minileksykon dyplomatyczny*, Józefów 2011
11. Doliwa A., *Osobowość prawna jednostek samorządu terytorialnego*, Warszawa 2012
12. Dudkiewicz M., G. Makowski, *Współpraca między organizacjami pozarządowymi i administracją samorządową. Problemy, wyzwania i rekomendacje*, Warszawa 2011

13. Fleiner T., *The Unilateral Secession of Kosovo as Precedent in International Law*, in: *From Bilateralism to Community Interest: Essays in Honour of Bruno Simma*, ed by U. Fastenrath and others, New York 2012
14. Frowein J., *Kosovo and Lotus*, in: *From Bilateralism to Community Interest: Essays in Honour of Bruno Simma*, ed by U. Fastenrath and others, New York 2012
15. Fuks T., *Konstrukcyjne problemy reformy samorządowej*, „Państwo i Prawo” 1992, nr 4
16. Góralczyk W., S. Sawicki, *Prawo międzynarodowe publiczne w zarysie*, Warszawa 2010
17. Granat M., *Zasada decentralizacji władzy publicznej i samorządu terytorialnego*, [w:] *Polskie prawo konstytucyjne*, red. W. Skrzydło, Lublin 2000
18. *Grodno i Białystok w 2009 roku*, Urząd Statystyczny w Białymstoku, Białystok 2011
19. Grzyb E., *Formy współpracy międzynarodowej jednostek samorządu terytorialnego na przykładzie miasta Chełm*, Warszawa 2010
20. Grzybowski M., *Prawo konstytucyjne*, Białystok 2008
21. Izdebski H., *Samorząd terytorialny. Podstawy ustroju i działalności*, Warszawa 2011
22. Jackiewicz A., *Territorial Organization of European States. Federalism, Regionalism, Unitarism*, Białystok 2011
23. Janusz-Pawletta B., *Separatystyczne dążenia Naddniestrza, Abchazji i Osetii Południowej a prawo międzynarodowe*, „Bezpieczeństwo Narodowe” 2006, nr 2
24. Jastrzębska W., *Rola euroregionów i współpracy transgranicznej w procesie integracji europejskiej*, [w:] *Spójność społeczno-ekonomiczna a modernizacja regionów transgranicznych*, pod. red. M.G. Woźniak, Rzeszów 2008
25. Jeżyńska B., *Podmiotowość prawna jednostek samorządu terytorialnego w świetle postanowień poprzedniej ustawy zasadniczej oraz Konstytucji RP z dnia 2 kwietnia 1997 r.*, „Rejent” 1997, nr 5
26. Johns F., *International Legal Personality*, Ashgate 2010
27. Juchnicka M., E. Skibicka-Sokołowska, *Podstawy prawne i uwarunkowania współpracy transgranicznej*, [w:] W. Bieńkowski, J. Grabowiecki, H. Wnorowski (red.), *Współpraca transgraniczna Polski z krajami bałtyckimi, Białorusią i Rosją – Obwód Kaliningradzki uwarunkowania i perspektywy rozwoju*, Białystok 2002
28. Kalitta E., *Rola miast partnerskich w budowaniu przyjaźni między narodami. Przykład Chojnic*, „Samorząd Terytorialny” 2008, nr 12

29. Karpiuk M., *Samorząd terytorialny a państwo. Prawne instrumenty nadzoru*, Lublin 2008
30. Karski K., *Osoba prawna prawa wewnętrznego jako podmiot prawa międzynarodowego*, Warszawa 2009
31. Karski K., *Status i kompetencje Komitetu Regionów w systemie instytucjonalnym UE*, Warszawa 2005
32. Kisiel W., *Konstytucyjna „wspólnota samorządowa” (założenia i wątpliwości)*, [w:] *Samorząd terytorialny. Zasady ustrojowe i praktyka*, pod red. P. Sarneckiego, Warszawa 2005
33. Kołodziejcki M., K. Szmigieli., *Międzynarodowa współpraca transgraniczna i międzyregionalna w kontekście polityki regionalnej państwa na lata 2007-2013*, Warszawa 2004
34. Kudrycka B., *Dylematy urzędników administracji publicznej. Zagadnienia administracyjno-prawne*, Białystok 1995
35. Kudrycka B., *Rozwój kadr administracji publicznej*, Białystok 2001
36. Kukułka J., *Teoria stosunków międzynarodowych*, Warszawa 2000
37. Kulesza M., M. Niziołek, *Etyka służby publicznej*, Warszawa 2010
38. Kuźniar R., *Globalizacja, geopolityka i polityka zagraniczna*, „Sprawy Międzynarodowe” 2000, nr 1
39. Le Gloanec A.-M., *Non-State Actors in International Relations: The Case of Germany*, Manchester 2007
40. Löper M.L., *Biura przedstawicielskie regionów europejskich w Brukseli*, „Studia Europejskie” 2000, nr 1
41. Łoś-Nowak T., *Stosunki międzynarodowe teorie – systemy – uczestnicy*, Wrocław 2000
42. Majgier B., *Problematyka samorządu terytorialnego w konstytucjach Polski i Ukrainy*, [w:] *Problemy stosowania konstytucji Polski i Ukrainy w praktyce*, pod red. M. Granata, J. Sobczaka, Lublin 2004
43. Mielnik B., *Kształtowanie się pozapaństwowej podmiotowości w prawie międzynarodowym*, Wrocław 2008
44. Mik C., *Europejskie prawo wspólnotowe. Zagadnienia teorii i praktyki*, t. 1, Warszawa 2000
45. Modzelewski W.T., A. Żukowski, *Polski samorząd w stosunkach międzynarodowych. Zarys problematyki*, [w:] *Samorząd terytorialny. Studium politologiczne*, pod red. J. Marszałek-Kawa, Toruń 2007
46. Niewiadomski Z., *Samorząd terytorialny w Europie Zachodniej. Podstawowe założenia i modele*, Warszawa 1990
47. Niewiadomski Z., *Samorząd terytorialny*, [w:] *System prawa administracyjnego. Podmioty administrujące*, pod red. R. Hausera, Z. Niewiadomskiego, A. Wróbla, t. 6, Warszawa 2011

48. Nijman J.E., *Non-state actors and the international rule of law: Revisiting the „realist theory” of international legal personality*, “Amsterdam Center for International Law Research Paper Series” 2010
49. Nowacka E.J., *Samorząd terytorialny jako forma decentralizacji administracji publicznej*, Warszawa 2010
50. Perkowski M., *Kształtowanie się podmiotowości prawa międzynarodowego*, [w:] *Prawo międzynarodowe. Księga pamiątkowa prof. Renaty Szafarz*, pod red. J. Menkesa, Warszawa 2007
51. Perkowski M., *Podmiotowość prawa międzynarodowego współczesnego uniwersalizmu w złożonym modelu klasyfikacyjnym*, Białystok 2008
52. Perkowski M., *Samostanowienie narodów w prawie międzynarodowym*, Warszawa 2001, Piekara A., *Aksjologiczne i pragmatyczne aspekty samorządu terytorialnego*, „Samorząd Terytorialny” 1991, nr 1
53. Piekara A., *Samorządność. Samorząd. Rozwój*, Warszawa 2000
54. Pietrzak I., *Polityka regionalna Unii Europejskiej i regiony w państwach członkowskich*, Warszawa 2006
55. Portman R., *Legal Personality in International Law*, Cambridge 2010
56. *Prawo administracyjne*, pod red. J. Bocia, Wrocław 2010
57. Przyborowska-Klimczak A., W.S. Staszewski, S. Wrzosek, *Prawnomiędzynarodowe źródła współpracy regionalnej Polski*, Białystok 2000
58. Regulski J., M. Kulesza, *Droga do samorządu. Od pierwszych koncepcji do inicjatywy Senatu (1981–1989)*, Warszawa 2009
59. Rostkowski T., *Strategiczne zarządzanie zasobami ludzkimi w administracji publicznej*, Warszawa 2012
60. Saganek P., *Podział kompetencji pomiędzy Wspólnoty Europejskie a państwa członkowskie*, Warszawa 2002
61. Sapała M., *Rola władz terytorialnych w Unii Europejskiej. Formy reprezentacji interesów na forum europejskim*, Poznań 2005
62. Sasinowski H., *Gospodarka turystyczna w aspekcie polityki i współpracy transgranicznej*, [w:] *Nowe wyzwania gospodarki turystycznej na poziomie lokalnym, regionalnym i międzynarodowym*, pod red. M. Jalinik, Białystok 2011
63. Sasinowski H., *Promocja i aktywizacja wschodniego pogranicza Polski na bazie Unii Europejskiej*, [w:] *Rozwój regionów wschodnich – szansa po przystąpieniu do UE*, pod red. J. Sikorskiego, Białystok 2004
64. Skorupska A., *Współpraca międzynarodowa samorządu gminnego na podstawie badań*, [w:] *Współpraca międzynarodowa samorządu gminnego. Raporty*, pod red. tejże, Warszawa 2005
65. Skrzydło W., *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, Kraków 2002

66. Skrzydło-Niżnik I., *Znaczenie wspólnoty samorządowej dla tworzenia i stosowania prawa administracyjnego*, [w:] *Prawo administracyjne w okresie transformacji ustrojowej*, pod red. E. Knosali, A. Matana, G. Łaszczycy, Kraków 1999
67. Sługocki W., *Polityka regionalna w Polsce jako przestrzeń aktywności samorządu terytorialnego*, Warszawa 2009
68. *Służba cywilna w wybranych państwach demokratycznych*, Warszawa 1995
69. Smith D., E. Wistricht, *Regional Identity and Diversity in Europe*, London 2007
70. Stankiewicz W., *Samorząd terytorialny w polskim systemie administracyjnym po zmianach konstytucyjnych wprowadzonych w latach 90.*, [w:] *Samorząd terytorialny w Polsce i w Europie (doświadczenia i nowe wyzwania)*, pod red. J. Marszałek-Kawa, A. Lutrzykowskiego, Toruń 2008
71. Sutor J., *Leksykon dyplomacji*, Warszawa 2005
72. Sutor J., *Prawo dyplomatyczne i konsularne*, Warszawa 2012
73. Suwaj P.J., *Konflikt interesów w administracji publicznej*, Warszawa 2009
74. Swianiewicz P., *Kontakty międzynarodowe samorządów*, „Samorząd Terytorialny” 2005, nr 10
75. Szadkowska E., *Bilateralna współpraca samorządowa jako forma współpracy transgranicznej*, [w:] *Współpraca transgraniczna. Aspekty prawno-ekonomiczne*, pod red. M. Perkowskiego, Białystok 2010
76. Szadkowska E., *Województwo jako potencjalny podmiot współpracy transgranicznej*, [w:] *Współpraca transgraniczna. Aspekty prawno-ekonomiczne*, pod red. M. Perkowskiego, Białystok 2010
77. Szewc T., *Status Konwencji Ramowej o Współpracy Transgranicznej w polskim prawie*, „Samorząd Terytorialny” 2007, nr 6
78. Szmigiel K., *Regionalne po co i z kim? Relacje międzynarodowe polskich województw*, Warszawa 2009
79. Szymański J., *Podstawowe instrumenty prawne współpracy transgranicznej w ramach Rady Europy*, „Białostockie Studia Prawnicze” 2011, zeszyt 9
80. Świątkiewicz J., *Europejski Kodeks Dobrej Administracji, tekst i komentarz o zastosowaniu kodeksu w warunkach polskich procedur administracyjnych*, Warszawa 2005
81. Tomaszewski K., *Regiony w procesie integracji europejskiej*, Warszawa 2007
82. Tyranowski J., *Integralność terytorialna, nienaruszalność granic i samostanowienie w prawie międzynarodowym*, Warszawa – Poznań 1990
83. Ura E., *Prawo urzędnicze*, Warszawa 2007
84. *Ustawa o samorządzie powiatowym. Komentarz*, pod red. B. Dolnickiego, Warszawa 2007

85. *Uwarunkowania polityki regionalnej w Polsce w okresie integracji z Unią Europejską*, pod red. J.A. Rybczyńskiej, Radom 2003
86. Weatherwill S., *The Role of Regions and Sub-national Regions in Europe*, Oxford, Portland Oregon 2005
87. Winczorek P., *Komentarz do Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku*, Warszawa 2008
88. Witkowski Z., *Samorząd terytorialny w Małej Konstytucji*, „Samorząd Terytorialny” 1992, nr 11
89. Woźniak M., *Współpraca międzynarodowa jednostek samorządu terytorialnego w świetle prawa polskiego i standardów międzynarodowych*, „Samorząd Terytorialny” 2005, nr 4
90. *Współpraca transgraniczna. Aspekty prawno-ekonomiczne*, pod red. M. Perkowskiego, Białystok 2010
91. *Wybór konwencji Rady Europy*, Warszawa 1999
92. Zięba-Załucka H., *Współpraca międzynarodowa samorządów*, „Samorząd Terytorialny” 2008, nr 1-2
93. Zimmerman J., *Prawo administracyjne*, Warszawa 2010
94. *Związki bliźniacze. Współpraca międzynarodowa samorządów lokalnych*, pod red. A. Brzozowskiej, Poznań 1998
95. Żelazo A., *Pojęcie współpracy transgranicznej samorządu terytorialnego*, „Biuletyn Polskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych” 2004, nr 24
96. Żelazo A., *Samorząd gminny w stosunkach międzynarodowych*, „Polski Przegląd Dyplomatyczny” 2001, nr 2
97. Żelazo A., *Współpraca międzynarodowa gmin przygranicznych*, „Biuletyn Polskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych” 2002, nr 59.

WYBÓR ORZECZNICTWA

Tytułowa problematyka niniejszego numeru tematycznego „Białostockich Studiów Prawniczych”, tj. międzynarodowa współpraca samorządu terytorialnego jest zagadnieniem rozwojowym. Dotychczasowa przedmiotowa praktyka w zasadzie nie obfitowała w spory, a co za tym idzie w orzecznictwo. Można domniemywać, że wraz z rozwojem praktyki będzie się także rozrastać orzecznictwo. Póki co, jest ono dość skromne (przeanalizowane zostały następujące bazy: LEX oraz EUR-Lex). Najwięcej przypadków, w których regiony stają się stronami sporów, występuje na gruncie prawa Unii Europejskiej. Wskazane tu orzeczenia odnoszą się w głównej mierze do wspólnego rynku, kwestii finansowania działalności regionów przez Unię Europejską czy też udzielanej w tym celu pomocy państw. W sporach typowo krajowych, w zasadzie, nie pojawia się tematyka międzynarodowej aktywności samorządowej. Praktyka funkcjonalnie sięga jednak po orzecznictwo krajowe, odnoszące się do zagadnień ogólnych samorządu terytorialnego.

Keywords:

Region, international cooperation, voivodeship, transboundary cooperation

1. *NV Algemene Transport en Expeditie Onderneming van Gend en Loos v. Administratie der Belastingen*, wyrok Trybunału Sprawiedliwości UE z dnia 3 lutego 1963 r. w sprawie 26/62
2. *Région Nord-Pas-de-Calais i Communauté d'agglomération du Douaisis przeciwko Komisji Europejskiej*, wyrok Sądu (ósma izba) z dnia 12 maja 2011 r. sprawy połączone T-267/08 i T-279/08
3. *Regione autonoma della Sardegna (Włochy) przeciwko Komisji Europejskiej*, wyrok Sądu (czwarta izba) z dnia 20 września 2011 r. w sprawach połączonych T-394/08, T-408/08, T-453/08 i T-454/08
4. *Regione autonoma della Sardegna przeciwko Komisji Wspólnot Europejskich*, wyrok Sądu (pierwsza izba) z dnia 1 lutego 2012 w sprawie T-237/09
5. *Regione autonoma della Sardegna przeciwko Komisji Wspólnot Europejskich*, wyrok Sądu Pierwszej Instancji (czwarta izba w składzie powiększonym) z dnia 15 czerwca 2005 r. w sprawie T-171/02

6. *Regione Siciliana przeciwko Komisji Wspólnot Europejskich*, wyrok Sądu Pierwszej Instancji (piąta izba w składzie powiększonym) z dnia 27 listopada 2011 r. w sprawie T-190/00
7. *Government of Gibraltar przeciwko Komisji Wspólnot Europejskich*, wyrok Sądu Pierwszej Instancji (trzecia izba w składzie powiększonym) z dnia 18 grudnia 2008 r. w sprawach T-211/04 i T-215/04
8. *Wspólnoty Europejskie przeciwko Région de Bruxelles-Capitale*, wyrok Trybunału (trzecia izba) z dnia 5 maja 2011 r. w sprawie C-137/10.

STRONY INTERNETOWE

1. Oficjalny portal Ośrodka Informacji ONZ w Warszawie: www.unic.un.org.pl
2. Oficjalny portal Białegostoku: www.bialystok.pl
3. Oficjalny portal Biura Informacyjnego Województwa Wielkopolskiego w Brukseli: www.wielkopolska.eu
4. Oficjalny portal Biura Studiów i Ekspertyz Kancelarii Sejmu: biurose.sejm.gov.pl
5. Oficjalny portal EUR-lex: www.eur-lex.europa.eu
6. Oficjalny portal Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej: portal.cor.europa.eu/egtc/en-US/Pages/welcome.aspx
7. Oficjalny portal Europejskiej Szkoły Administracji: www.europa.eu/eas/
8. Oficjalny portal Głównego Urzędu Statystycznego: www.stat.gov.pl
9. Oficjalny portal Komitetu Regionów: cor.europa.eu
10. Oficjalny portal Kongresu Władz Lokalnych i Regionalnych Rady Europy: www.coe.int
11. Oficjalny portal Międzynarodowej Organizacji Pracy: www.ilo.org
12. Oficjalny portal Ministerstwa Rozwoju Regionalnego: www.mrr.gov.pl
13. Oficjalny portal Ministerstwa Spraw Wewnętrznych: www.msw.gov.pl
14. Oficjalny portal Ministerstwa Spraw Zagranicznych: www.msz.gov.pl
15. Oficjalny portal Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju: www.oecd.org
16. Oficjalny portal Powiatu Białostockiego: www.powiatbialostocki.pl
17. Oficjalny portal Powszechny Model Oceny: www.caf.com.pl
18. Oficjalny portal Programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej: www.ewt.gov.pl
19. Oficjalny portal Programu Uczenia się przez całe życie: www.llp.org.pl
20. Oficjalny portal Programu Współpracy Transgranicznej Polska- Białoruś- Ukraina 2007-2013: pl-by-ua.eu/pl
21. Oficjalny portal Regionalnego Biura Województwa Podlaskiego w Brukseli www.podlaskie.eu/biuro-w-brukseli
22. Oficjalny portal Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej: www.sejm.gov.pl

Strony internetowe

---

23. Oficjalny portal Słupska: www.slupsk.pl
24. Oficjalny portal stowarzyszenia „Sieć Regionów Europejskich na Rzecz Ochrony Zdrowia”: www.euregha.net.
25. Oficjalny portal UNESCO: www.unesco.org
26. Oficjalny portal Unii Europejskiej: europa.eu/index_pl.htm
27. Oficjalny portal Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego: www.slaskie.pl
28. Oficjalny portal Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego: www.wielkopolska.eu
29. Oficjalny portal Zielonych Wrót: www.zielonewrota.pl
30. Oficjalny portal Związku Powiatów Polskich: www.zpp.pl
31. Oficjalny portal Związku Województw Rzeczypospolitej Polskiej: zwrp.pl
32. Polski portal pracy: www.praca.pl

opracowanie wykazu bibliograficznego Agnieszka Grajewska